

Název: Dopad onemocnění COVID-19 na justiční spolupráci v trestních věcech – analýza případů Eurojustu

Datum: 14. dubna 2021

URL: <https://www.eurojust.europa.eu/impact-covid-19-judicial-cooperation-criminal-matters>

Z případů Eurojustu vyplývá, že od ranných fází pandemie onemocnění koronavirem (COVID-19) odborníci z praxe v členských státech čelili při řešení případů týkajících se justiční spolupráce v trestních věcech různým obtížím. Tyto problémy vznikly v důsledku opatření zavedených členskými státy v boji proti šíření onemocnění COVID-19 a měly vliv na všechny nástroje, které se v oblasti justiční spolupráce běžně uplatňují. Bezprecedentní sociální změny vyvolané pandemií navíc vytvořily pro organizované zločinecké skupiny nové příležitosti k dosažení nezákonného zisku.

Cílem této zprávy je určit konkrétní obtíže při uplatňování nejběžněji používaných nástrojů justiční spolupráce, jež vznikly v důsledku pandemie. Kromě toho identifikuje nejčastěji páchané trestné činy, které měly přímou souvislost s pandemií. Zpráva rovněž popisuje úlohu Eurojustu ve vztahu k těmto problémům a obsahuje shrnutí osvědčených postupů. Tyto znalosti budou přínosné pro odborníky z praxe a tvůrce politik v případě opětovného zavedení mimořádných opatření.

Zpráva doplňuje společnou kompilaci Eurojustu a Evropské justiční sítě (EJS) o dopadu onemocnění COVID-19 na justiční spolupráci v trestních věcech ⁽¹⁾. Zatímco tato kompilace se zaměřuje na opatření přijatá členskými státy v boji proti šíření viru a na jejich dopad na justiční spolupráci obecně, zpráva vychází z analýzy konkrétních případů zaznamenaných Eurojustem v období od dubna 2020 do 30. června 2020.

Hlavní závěry vyplývající z této analýzy lze shrnout následovně:

1. Mechanismus evropského zatýkacího rozkazu (EZR) zůstal funkční, ačkoliv závěrečnou fází řízení o EZR (fyzické předání vyžádané osoby) významně ovlivnila pandemická opatření, jako je uzavření hranic a povinná karanténa, jakož i nedostatek pracovníků policie. V případech, kdy bylo nutné předání odložit, byla použita příslušná právní pravidla stanovená v článku 23 rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu ⁽²⁾. Vykonávající orgány častěji než obvykle žádaly Eurojust o pomoc s jejich žádostmi o doplňující informace (podle čl. 15 odst. 2 rámcového rozhodnutí Rady o evropském zatýkacím rozkazu). Předávání příslušných žádostí (v kontextu článku 23 i čl. 15 odst. 2) prostřednictvím Eurojustu umožnilo odborníkům z praxe získat včasné odpovědi a pokročit v řízení o EZR. Včasné zapojení Eurojustu usnadnilo rychlé dosažení dohody o novém datu předání, zejména v souvislosti s uplatňováním článku 23.

⁽¹⁾ Dokument Rady WK 587/2021; shrnutí je k dispozici on-line (<https://www.eurojust.europa.eu/sites/default/files/2021-02/st06178.en21.pdf>).

⁽²⁾ Rámcové rozhodnutí Rady ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/SVV).

2. Členské státy pokračovaly v uplatňování nástrojů souvisejících s výměnou důkazů a prováděním vyšetřovacích úkonů. V některých případech však orgány upřednostnily a vyřídily žádosti pouze v mimořádných případech a v případech závažné trestné činnosti. To vedlo ke zpožděním při výkonu evropských vyšetřovacích příkazů a vyřizování žádostí o vzájemnou právní pomoc, zejména v případech, kdy byla vyžadována fyzická přítomnost určité osoby (výsledky svědků nebo podezřelých osob).
3. V počátečních fázích pandemie byl Eurojust často kontaktován odborníky z praxe ohledně žádostí o předání evropského vyšetřovacího příkazu ⁽³⁾, žádostí o vzájemnou právní pomoc a/nebo příkazů k zajištění ⁽⁴⁾. Předávání těchto žádostí prostřednictvím Eurojustu bylo považováno za spolehlivou metodu, která umožnila okamžitou zpětnou vazbu o jejich doručení a případné pozdější sdílení aktuálních informací o jejich vyřizování. Toto zvýšení počtu žádostí předložených prostřednictvím Eurojustu bylo částečně důsledkem ukončení poskytování klasických poštovních a kurýrních služeb v členských státech.
4. Situace vyžaduje vytvoření jednotné elektronické platformy pro sdílení nejčastěji používaných nástrojů justiční spolupráce, která je nezávislá na přenosu kopií v tištěné podobě. To souvisí s přípravami na zavedení digitálního systému elektronické výměny důkazů (eEDES) v rámci projektu digitálního trestního soudnictví, který zahájila Evropská komise.
5. Činnost společných vyšetřovacích týmů (SVT) byla silně ovlivněna cestovními omezeními. V řadě případů byly plánované dny společné akce odloženy. jednání o nových SVT byla zpožděna a SVT byly zřízeny později. Vzhledem k náhlé změně okolností spolupráce SVT pozměnil Eurojust svůj program jejich financování a poskytl jejich členům bezpečnou komunikační platformu pro pořádání zasedání on-line.
6. Pandemie otevřela příležitosti pro organizované zločinecké skupiny, které využily poptávky po konkrétních výrobcích souvisejících se zavedením nových hygienických pravidel a páchaly podvody v oblasti státních dotací.
7. Eurojust zůstal plně funkční i přes omezení uplatňovaná během pandemie a aktivně i nadále poskytuje své standardní služby odborníkům z praxe v celé EU.

V této zprávě lze nalézt podrobné vysvětlení uvedených závěrů, včetně konkrétních příkladů týkajících se případů Eurojustu a osvědčených postupů pro odborníky z praxe.

⁽³⁾ Podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU ze dne 3. dubna 2014 o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech.

⁽⁴⁾ Použitým nástrojem bylo rámcové rozhodnutí Rady 2003/577/SVV ze dne 22. července 2003 o výkonu příkazů k zajištění majetku nebo důkazních prostředků v Evropské unii.